

Asia: VN/2062/2020

Lukiodiplomiselvitys 2020

Vastaajaa koskevat perustiedot

Vastaatkeko

j) muussa roolissa

A) Luvussa 2 on kuvattu lukiodiplomit osana nykyistä lukiokoulutusta

Vastaako mainittu kuvaus mielestänne nykytilaa?

1) Vastaavat täysin

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Vastaamme lainsäätäjän roolissa.

Luvussa on hyvin käyty läpi lukiodiplomeihin liittyvät keskeiset piirteet, kuten niiden yleisimmät aineet (kuvataide, liikunta ja musiikki kaikista suorituksista noin 88 %, muut aineet harvinaisempia) ja että niiden järjestämisen tapa on lukiossa hyvin kirjavaa.

B) Luvussa 3 on kuvattu lukiodiplomien saavutettavuutta ja yhdenvertaisuuden toteutumista

Vastaako mainittu kuvaus mielestänne nykytilaa?

1) Vastaavat täysin

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Selvityksessä on tärkeitä huomioita siitä, että lukiodiplomien saavuttavuuden ja yhdenvertaisuuden kannalta tilanne on hyvin eriytynyt. Taito- ja taideaineiden aseman vahvistaminen osana yleissivistävää koulutusta on Vasemmistoliiton eduskuntaryhmän mielestä tärkeää ja lukiodiplomien kehittäminen ja niiden suorittamiseen rohkaiseminen eri taustoista tuleville lapsille on tässä hyvä työkalu.

Parhaimmillaan lukiodiplomit voivat lisätä myös koulutuksellista tasa-arvoa, koska vahvempana osana toisen asteen opetusta taito- ja taideaineet tulevat laajemmin nuorten saataville. Harrastuspuolella lasten tausta vaikuttaa osallistumiseen ja esimerkiksi maksut nostavat monen kynnystä päästä osallisiksi esimerkiksi musiikin, kuvaamataiteen ja liikunnan harrastamisesta. Tutkimuksista tiedämme myös, että sosioekonominen tausta vaikuttaa siihen, osallistuuko lapsi painotettuun opiskeluun, esim. musiikkiluokille.

Pidemmän aikavälin tavoitteena lukiodiplomeista voisi rakentaa myös siltoja lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen välille. Taito- ja taideaineiden aseman vahvistaminen koko toisella asteella on tärkeää myös lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämisen kannalta, sillä kulttuurilla, taiteella ja urheilulla on tässä suuri merkitys. Lisäksi taito- ja taideaineet kasvattavat lapsia ja nuoria kestävämpään kuluttajakäyttäytymiseen tavaroista kohti palvelujen ja aineetonta kulutusta sekä edistävät osallisuutta.

C) Luvussa 4 on kuvattu lukiodiplomien arvioinnin nykytila ja kehittäminen

Ovatko esitetyt näkemykset mielestänne relevantteja?

1) Ovat täysin

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Luvussa on nostettu hyvin esille valtakunnallisen koulutuksen tarve lukiodiplomien arvioinnista sekä arvioinnin yhteismitallisuuteen liittyviä kysymyksiä. Yhdymme vahvasti näkemykseen, että opiskelijoiden yhdenvertaisuuden kannalta kehittämistyössä on oleellista parantaa arviointimenettelyn luotettavuutta ja yhteismitallisuutta.

D) Luvussa 5 on käsitelty lukiodiplomien tuomista osaksi yo-tutkintoa

Ovatko esitetyt näkemykset mielestänne relevantteja?

1) Ovat täysin

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Selvityksessä vedottiin eduskunnan sivistysvaliokunnan mietinnön kirjaukseen, jossa taito- ja taideaineille ominaiset tiedon tuottamisen tavat halutaan nähdä yhdenvertaisina nykyisessä yo-tutkinnossa olevien aineiden kanssa. Vasemmistoliiton eduskuntaryhmä näkee tämän tärkeänä ja näin ollen on perusteltua saada lukiodiplomit myös osaksi yo-kirjoituksia. Tämä varmasti myös motivoi suorittamaan niitä enemmän. Tärkeää on myös se, että kaikki lapset ja nuoret saavat tarvitsemansa tuen ja rohkaisun niiden suorittamiseen.

E) Luvussa 6 on käsitelty diplomien hyödynnettävyyttä korkeakoulujen opiskelijavalinnoissa

Ovatko esitetyt näkemykset mielestänne relevantteja?

1) Ovat täysin

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

On hyvä, jos lukiodiplomeita voisi nykyistä paremmin hyödyntää myös korkeakoulujen opiskelijavalinnoissa. Tämä varmasti lisää myös motivaatiota niiden suorittamiseen. Samalla niiden kehitystyössä on kuitenkin tärkeää muistaa, että lukion ainoa tehtävä ei ole saattaa opiskelijoita korkea-asteelle, vaan lukiodiplomeilla voi nähdä olevan laajempi yleissivistyksellinen sekä lasten ja nuorten tasa-arvoa taito- ja taideaineissa kasvattava merkitys.

F) Luvussa 7 on käsitelty lukiodiplomien kehittämiskohteita. Lukiodiplomit saatettiin nykyiseen muotoonsa lv. 2004-2005 aikana, ja niitä voi suorittaa taito- ja taideaineissa kahdeksaa erilaista. Luvussa mm. selvitettiin, miten lukiodiplomeita voitaisiin hyödyntää nykyistä useammassa oppiaineissa ja kansainvälisissä tiedekilpailuissa.

Ovatko esitetyt näkemykset mielestänne relevantteja?

2) Ovat jossain määrin

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Lukiodiplomien kehittämisessä on monia avoimia kysymyksiä. Selvityksessä on hyvin nostettu esiin valtakunnalliseen saavutettavuuteen liittyvät kysymykset. Lisäksi on pohdittava esimerkiksi sitä, että jos niitä kehitetään enemmän itsenäisen opiskelun ja etäopetuksen varaan, miten oppimisessaan tukea tarvitsevat ja muuten haavoittuvassa asemassa olevat lapset ja nuoret pystyvät niitä yhdenvertaisesti suorittamaan.

1.1. Lukiodiplomijärjestelmää tulisi edelleen kehittää ja syventää sekä se tulee liittää entistä vahvemaksi osaksi lukio-opetusta.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

1) Olen täysin samaa mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

-

1.2. Sopiva viranomainen tätä työtä johtamaan ja koordinoimaan olisi Opetushallitus, jonka vastuulla lukiodiplomien kehittäminen on ollut koko niiden olemassaolon ajan.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

1) Olen täysin samaa mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

-

2. Lukion opetussuunnitelman perusteet (OPH Määräykset ja ohjeet 2019:2a) -asiakirjassa määritellyissä taito- ja taideaineissa lukiodiplomien suorittaminen

asetettaisiin kaikkia lukiokoulutuksen järjestäjiä velvoittavaksi. Tämä muutos kohdistuisi siis kuvataiteen, liikunnan ja musiikin lukiodiplomeihin. Tämä luo muutostarpeen lukiolakiin.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

1) Olen täysin samaa mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Kaikkia lukioita velvoittavana liikunnan, musiikin ja kuvaamataidon lukiodiplomit ovat yhdenvertaisesti kaikkien saatavilla.

3. Muissa kuin kuvataiteen, liikunnan ja musiikin lukiodiplomeissa lukiodiplomien järjestäminen säilyisi vapaaehtoisena.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

1) Olen täysin samaa mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Selvityksessä ilmeni, että muiden kuin näiden kolmen oppiaineen järjestäminen on suurella osalla lukioista huomattavan vaikeaa. Vain hyvin harva lukio kokee puolestaan kuvataiteen, musiikin ja liikunnan diplomien järjestämisen hankalaksi. Näin ollen on järkevää edetä tässä vaiheessa niin, että vain kolme yleisintä lukiodiplomin ainetta tulee velvoittavaksi järjestää. Lukiodiplomien ja lukiokoulutuksen pidemmän aikavälin kehitystyössä voidaan miettiä, miten muita taito- ja taideaineiden asemaa voisi vahvistaa ja varmistaa niiden yhdenvertainen saatavuus ja edistää näin koulutuksellista tasa-arvoa.

4. Tätä edellä kuvattua muutosta tuettaisiin muodostamalla kansallinen rakenne lukioasetuksessa määritellyn kehittäjälukioverkoston varaan. Nykyisistä kehittäjälukioista kaksi keskittyy kuvataiteeseen, kaksi liikuntaan ja kolme musiikkiin.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

1) Olen täysin samaa mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

-

5. Kuvataiteen, liikunnan ja musiikin lukiodiplomeissa kehittäjälukioverkosto erityistehtävälukioverkoston tuella laatisi Opetushallituksen kanssa yhteistyössä pedagogiset ratkaisut, joiden myötä lukiodiplomien suorittaminen mahdollistuisi aidosti maan jokaisessa lukiossa. Tämä pedagoginen ratkaisu sisältäisi ns.

pohjakurssien ja lukiodiplomikurssien toteuttamisen. Tämä rakenne luotaisiin etä- ja/tai verkko- /virtuaaliopetuksen avulla.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

2) Olen jokseenkin samaa mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

On huolehdittava myös siitä, että etä- ja/tai verkko-/virtuaaliopetus ei synnytä kynnystä oppimisessaan tukea tarvitseville suorittaa diplomeja. Korona-ajan kokemuksista saa myös hyvää tietoa siitä, miten tällainen tapa opettaa vaikuttaa lasten ja nuorten yhdenvertaisuuteen ja miten etäopetusta voisi kehittää tästä näkökulmasta. Lasten ja nuorten kokemuksia etä- ja/tai verkko-/virtuaaliopetuksesta on kuultava kehitystyössä.

6. Suoritetulla lukiodiplominäytöllä voisi korvata yhden ylioppilastutkinnon viidestä kokeesta. Ylioppilastutkintoa suorittava kokelas tekisi siinä tapauksessa äidinkieli ja kirjallisuus -kokeen sekä kolme koetta ryhmästä, johon kuuluu matematiikan-, toisen kotimaisen kielen-, vieraan kielen- ja reaaliaineen koe sekä lukiodiplomin.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

1) Olen täysin samaa mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

-

7. Ylioppilastutkintotodistukseen tulisi kirjaus siitä, että kokelas on korvannut yhden edellytettävistä ylioppilasaineista lukiodiplomilla. Lukiodiplomista annetaan erillinen todistus. Todistuksen antaa kokelaan oma lukio. Jatkossa siis lukiodiplomin suoritus olisi ylioppilastutkintotodistuksen liite, eikä päättötodistuksen liite.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

1) Olen täysin samaa mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

-

8. Lukiodiplomien tuominen osaksi ylioppilastutkintoa edellyttää voimakasta lukiodiplomien arvioinnin kehittämistä. Esitetyt muutokset edellyttävät kansallisen mallin luomista lukiodiplomien arviointiin. Tämä arvioinnin kehitystyö tulee toteuttaa Opetushallituksen johtamana yhteistyössä

ylioppilastutkintolautakunnan, korkeakoulujen sekä kehittäjälukiodien kanssa. Esitämme, että lukiodiplomien oppilaitoksen ulkopuolinen arvioija määräytyy perustettavan kansallisen arviointiverkoston kautta.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

1) Olen täysin samaa mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

-

9. Korkeakouluille tulee tarjota nykyistä enemmän tietoa koko lukiodiplomijärjestelmästä. Lukiodiplomien kehittämisessä tulisi jatkossa kuulla korkeakoulujen näkemyksiä ja tarpeita nykyistä enemmän, jotta korkeakoulut voivat tulevaisuudessa hyödyntää lukiodiplomeita nykyistä paremmin.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

1) Olen täysin samaa mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Selvityksestä ilmeni, että lukiodiplomit ovat korkeakouluille melko tuntemattomia, joten lisätietoa selkeästi tarvitaan. On tärkeää, että myös korkeakouluja ja opiskelijajärjestöjä kuunnellaan lukiodiplomeita kehitettäessä.

10. Tässä selvityksessä esitetyt toimenpide-ehdotukset luovat edellytyksiä lukiodiplomien paremmalle hyödyntämiselle korkeakoulujen opiskelijavalinnassa.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

1) Olen täysin samaa mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

-

11. Kotitalouden lukiodiplomi korvataan yrittäjyyden ja työelämäosaamisen lukiodiplomilla.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

3) En ole samaa, enkä eri mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Uusien ehdotettujen lukiodiplomien sisältöihin on vielä vaikea ottaa kantaa, koska sisällöt eivät vielä ole selvillä. Kehittämistyössä on tärkeä ottaa mukaan monipuolisesti erilaisia tahoja (esimerkiksi

SAK, STTK, Akava, opiskelijajärjestöt). Esimerkiksi työntekijöiden oikeuksien ja niiden historia on oltava tärkeä osa yleissivistävää koulutusta.

Yrittäjyyskasvatuksessa on tärkeä rohkaista lapsia ja nuoria keskustelemaan myös yrittäjien keskinäisistä eroista, prekarisoitumisesta ja muista haasteista sekä uudenlaisista ratkaisuista näihin. Osana yrittäjyyskasvatusta on tärkeä pohtia myös vaihtoehtoisia tapoja organisoida taloudellista toimintaa ilman suuria tuottovaatimuksia. Osuuskuntien ja yhteiskunnallisten yritysten roolin kasvattaminen on Vasemmistoliitolle tärkeää. Myös kriittinen talouskasvatus (ml. taloustaidot) olisi hyvä nivoa osaksi tätä kokonaisuutta.

Kotitalouden lukiodiplomi ei ole ollut kovin suosittu siitäkään syystä, että monissa lukiossa sitä ei ole ollut mahdollista suorittaa. On kuitenkin hyvä miettiä, minkälaisia taitoja sen avulla on edistetty ja miten ne korvataan. Kotitalouden diplomissa on myös sisältöjä, joita voisi kehittää yhteistyössä ammatillisen puolen opetuksen kanssa. Lisäksi lukiodiplomien kehittämistyön ja muutosten sukupuoli- ja yhdenvertaisuusvaikutukset on tärkeä arvioida.

12. Käsityön lukiodiplomi muuntuu ja uudistuu teknologian lukiodiplomiksi.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

3) En ole samaa, enkä eri mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Teknologia- ja muotoiluosaaminen sisältyy jo nyt käsityön lukiodiplomiin, joten on vaikea nähdä, mikä diplomin sisällössä loppujen lopuksi muuttuu.

13. Yrittäjyyden ja työelämäosaamisen sekä teknologian lukiodiplomin kehittämistyö annetaan Opetushallitukselle ja kehittäjälukioille, joiden tehtävänä on kyseisen alan kehittäminen.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

2) Olen jokseenkin samaa mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

-

14. Lukiodiplomit pysytetään niissä oppiaineissa/oppinaineryhmissä, joissa osaamisen näyttönä ei voi toimia nykyisen muotoinen ylioppilaskoe. Lukiodiplominäyttö ei siis laajene aineisiin, joissa nykyisen muotoisia ylioppilaskokeita järjestetään.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

2) Olen jokseenkin samaa mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Tällä hetkellä on järkevintä edetä niin, että lukiodiplomit koskevat vain aineita, joista ei järjestetä nykyisenmuotoisia yo-kokeita. Pidemmän aikavälin kehittämisessä voisi kuitenkin luoda sellaisia malleja, joissa diplomeita olisi mahdollista tehdä monien oppiaineiden risteysminä, jolloin esimerkiksi niitä voisi hyödyntää lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen yhteistyön syventäjinä ja niin, että niissä voi yhdistellä nykyistä joustavammin monenlaisia tapoja oppia. Myös lukiodiplomien rehtorien ja koulutuksen järjestäjien mielipiteissä oppiaineet ylittävät kokonaisuudet saivat kannatusta. Mielenkiintoisena ideana vastauksissa nousi esimerkiksi kirjallisuusdiplomi.

H) Luvussa 9 selvitysryhmä kuvasi lainsäädäntö-, opetussuunnitelma- yms. muutostarpeet.

Miten kommentoitte selvityshenkilöiden edellä esittämiä muutostarpeita?

Muutostarpeet vaikuttavat tässä vaiheessa perustelluilta.

I) Luvussa 10 on esitetty ehdotettujen muutosten kustannusvaikutuksia ja niiden kohdentumista.

Vastaavatko esitetyistä muutoksista aiheutuvat kustannukset käsitystänne kustannuslisäyksistä?

1) Kyllä vastaavat täysin

Perustelkaa näkemyksenne etenkin, jos katsotte, etteivät arvioidut kustannukset vastaa esitetyistä muutoksista aiheutuvia kustannuksia:

-

Uuttu Pilvi
Vasemmistoliiton eduskuntaryhmä